

Светска здравствена организација

Светски дан без дуванског дима 2011. године

Светска здравствена организација (СЗО) изабрала је да „**Оквирна конвенција о контроли дувана**“ буде тема Светског дана без дуванског дима, који ће се обележити у уторак 31. маја 2011. године.

Оквирна конвенција о контроли дувана СЗО најважније је средство у активностима контроле дувана у свету. То је први споразум о коме се икада преговарало под окриљем Светске здравствене организације и означава велики напредак у развоју јавног здравља. Иако је на снази тек од 2005. године, већ представља споразум који је најбрже и најшире прихваћен у историји Уједињених нација и који су до данас ратификовале 172 државе - чланице. Оквирна конвенција заснована је на доказима и реafirмише право свих људи на највиши стандард у здрављу и даје нови правни оквир за сарадњу у области контроле дувана.

Светски дан без дуванског дима 2011. биће посвећен томе да се истакне универзални значај овог споразума, нагласе обавезе држава чланица које су ратификовале споразум и промовише суштинска улога Конференције уговорних страна и СЗО коју оне имају да би помогле државама да испуне обавезе из Оквирне конвенције. Конференција уговорних страна Конвенције представља централни орган споразума и њиме управља.

Оквирна конвенција о контроли дувана СЗО потребна је свету у истој мери, ако не и више, него 1996. године када је Скупштина СЗО усвојила резолуцију којом је позвала на израду међународне оквирне конвенције о контроли дувана. Дуван је водећи узрок смрти који се може успешно уклонити. Ове године, више од 5 милиона људи умреће због срчаног и možданог удара, рака, плућних и других болести које су повезане са употребом дуваном. Ова бројка не укључује више од 600 000 људи, од којих више од четвртине представљају деца, који ће умрети због изложености дуванском диму. Број особа које годишње умиру због глобалне епидемије употребе дувана могла би да се повећа на 8 милиона до 2030. године. Пошто је усмртила 100 милиона људи у XX веку, употреба дувана могла би да убије 1 милијарду људи у XXI столећу.

Као што је случај и са другим уговорима, Оквирна конвенција СЗО поставља законске обавезе пред државе - чланице (укључујући и Европску унију) које су јој званично приступиле.

Ове обавезе укључују:

- заштиту политика јавног здравља од комерцијалних и других сличних интереса дуванске индустрије;
- усвајање мера у политици цена и пореза ради смањења захтева за дуваном;
- заштита људи од изложености дуванском диму;
- регулисање садржаја дуванских производа;
- регулисање обелодањивања података о дуванским производима;
- регулисање паковања и обележавања дуванских производа;
- упозоравање људи на опасности од дувана;
- забрана рекламирања, промоције и спонзорства дуванске индустрије;
- обезбеђивање помоћи пушачима да прекину своју зависност од дувана;

- забрана продаје малолетницима и од стране малолетника и
- подршка економски одрживим алтернативним културама уместо гајења дувана.

Конвенција такође наглашава значај међународне сарадње и помоћи коју треба пружити државама са ниским и средњим приходима, како би испуниле своје обавезе које проистичу из Оквирне конвенције.

Кампања ће се фокусирати на неколико кључних порука, а то су: државе морају у потпуности да примене Оквирну конвенцију да би заштитиле садашње и будуће генерације од погубних социјалних и економских последица, као и последица на животну средину због употребе дувана и изложености дуванском диму.

Друге кључне поруке су следеће:

- Споразум изражава жељу и посвећеност бројних влада и милиона људи да живе у свету без дуванског дима;
- Државе чланице дужне су да испуне све обавезе како би се Оквирна конвенција у потпуности применила;
- Институције и појединци требало би да буду у потпуности свесни да је Оквирна конвенција преокрет у историји јавног здравља и најзначајнији инструмент у свету у контроли дувана;
- Светска здравствена организација и Конференција држава чланица спремне су да помогну државама да испуне своје обавезе из Оквирне Конвенције и свих њених усвојених водича.

Оквирна конвенција је већ доказала своју делотворност у борби против дувана. Но и поред тога, како је истакнуто као кључни налаз у недавном извештају о напретку у примени Оквирне конвенције: „Примена различитих политичких мера и даље значајно варира“.

И саме државе чланице схватају да још много тога треба урадити како би се Оквирна конвенција примењивала у пуном обиму. На недавном састанку у Пунти дел Есте у Уругвају, тражено је од свих држава које то још нису урадиле да Оквирну конвенцију ратификују, да у највећој могућој мери примене њене одредбе и да усвоје водиче. Они су поново истакли своју посвећеност да се приоритет да здравственим мерама које би требало да смање употребу дувана.

На Светски дан без дуванског дима 31. мај 2011. и током целе ове године, Светска здравствена организација ће утицати на државе да Оквирну конвенцију ставе у центар својих напора како би се глобална епидемија употребе дувана ставила под контролу. Одазивајући се овом позиву СЗО, државе ће повећати могућност да у складу са својим обавезама из Оквирне конвенције, значајно смање број оболелих и умрлих због болести повезаних с употребом дувана.